

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. U0-19150318B_263)

Originalt emne

Børn

Børn/Børnebespisning

Fattigvæsen

Skole- og Undervisningsvæsen

Skole- og Undervisningsvæsen/Borgerdrengekole

Skole- og Undervisningsvæsen/Borgerpigeskolen

Socialvæsen

Socialvæsen/Skolebespisning

Uddrag fra byrådsmødet den 18. marts 1915 - side 2

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. U0-19150318B_263)

Uden for Dagsordenen fremsatte Formanden følgende:

I sidste Øjeblik er der indkommet en Sag, som Hr. Simonsen har ønsket behandlet Det drejer sig om Skolebørnenes Bespisning. Sagen er indkommet saa sent, at den ikke har kunnet sættes paa Dagsordenen til et aabent Byraadsmøde, og den har heller ikke været fremlagt. Ikke desto mindre kan vi jo nok underkaste den en foreløbig Behandling, idet jeg ikke lader den komme til Afstemning. Sagen drejer sig som sagt om Bespisningen af Børnene i Borgerskolerne, som i en Skrivelse ønsket fortsat indtil den 1. April. Skrivelsen omtaler, at Sagen har været drøftet paa et offentligt Borgermøde, hvor der blev vedlagt følgende Resolution:

"Forsamlingen protesterer imod, at Bespisningen af Børn i Borgerskolerne i Aar ophører, forinden de Penge, der er til Raadighed i dette Øjemed er opbrugt, og opfordrer Byraadet til om fornødent at efterbevilge de Penge, der er nødvendige til at fortsætte Bespisningen indtil Marts Maanedes Udgang, saaledes som Loven om Skolebespisningen af 1912 forudsætter. Endvidere opfordrer Forsamlingen indtrængende Byraadet til i Fremtiden i Henhold til forannævnte Lov at drage Omsorg for, at uformuende Forældres og Forsørgeres skolesøgende Børn, som lider under utilstrækkelig Ernæring, til hver Skoledag i Maanederne December, Januar, Februar og Marts vederlagsfrit at faa et Maaltid tilstrækkelig nærende Mad".

Formanden foreslog, at denne Sag blev nærmere drøftet i Budgetudvalget, der ikke havde haft Sagen til Behandling. Hidtil har Skolebespisningen været varetaget af en nærmest privat Komité, og dens Bestemmelser har Byraadet hidtil rettet sig efter.

Simonsen havde ønsket at faa Sagen behandlet i dette Møde, da det hastede med at træffe en Beslutning. Komitéens Flertal har vedtaget at holde op med Bespisningen allerede nu, medens vi mener, at Bespisningen skal vedblive. Det er ganske ligegyldigt, om denne Sag bliver behandlet i et lukket eller i et aabent Byraadmøde. Hovedsagen er, at vi naar til et godt Resultat. Tidligere er der ikke gjort nogen Indvending imod, at Komitéen har indstillet Bespisningen efter de 10 Ugers Forløb. Men i Aar er Forholdet noget anderledes. Der er i Aar en usædvanlig Nødstilstand blandt Arbejderne, idet der er stor Arbejdsløshed, og der er derfor megen Stemning ning for, at man i Aar strækker sig saa langt, som Loventillader det med denne Bespisning.

Og det er indtil 1. April. Den Komité som dirigerer denne Bespisning, er nedsat i Henhold til en Lov af 1902, som nu er bortfaldet eller rettere erstattet af en anden og bedre. Efter Loven af 1902 var det saaledes, at der ad privat Vej skulde indsamles Beløb til Børnebespisningen, og saa havde Kommunalbestyrelsen Ret til af Kommunekassen at bevilge et lige saa stort Beløb til Bespisningen, som dervar indsamlet privat. Nu efter den nyere Lov er Kommunalbestyrelsen ikke bundet til

ikke at give mere end det privat indsamlede Beløb, og der er da ogsaa nu givet mere. Det kunde sikkert ogsaa vedblive at gaa som hidtil med denne Komité, naar den ellers vilde lade Børnene faa Mad saa længe, som Loven tillader det, naar der er Trang dertil. Men det er ikke sket her, og det bør vi protestere imod. Naar man har Ret til at bespise Børnene i 4

Maaneder, er der ingen Mening i at stoppe op efter 10 Ugers Forløb, naar der er Penge til at blive ved længere, og naar Trangen er der. Der blev for Aaret 1913-14 af Kommunekassen bevilget 12000 Kr. til Børnebespisningen, og privat er der indsamlet 1500 - 2000 Kr. og noget lignende er vist Tilfældet i Aar. Men i Fjor blev der af Kommuneilskudet kun brugt 10000 Kr., uagtet de private Penge vel nok er givet for at Børnene kunde faa mere Mad, saafremt de bevilgede 12000 Kr. ikke skulde slaa til, og ikke for at spare Kommunekassen for et tilsvarende Beløb. Heller ikke i Aar er Pengene endnu brugt, og sluttes der paa Lørdag, saa vil der blive opsparet et Beløb, som er stort nok til at fortsætte Bespisningen i hvert Fald en Uge mere, og maaske to. Bespisningen koster vist 13-1400 Kr. ugentlig, og saafremt Komitéen vedtager at fortsætte Bespisningen indtil 1. April, kan der da højst komme til at mangle ca. 1500 Kr., som vel saa kan efterbevilges af Byraadet. Og naar Pengene følger vor Opfordring til Komitéen, vil denne sikkert ikke sige Nej dertil. At Trangen er der, er sikkert nok, og det blev ogsaa i Gaar udtalt af en Præst, som arbejder med "Samaritanen". Der blev i Fjor bispist 1420 Børn, og i Aar er der 1580, saa Trangen er altsaa større i Aar end i Fjor. Alle Naturalierne er ogsaa betydeligt dyrere i Aar, end de var i Fjor. Der er som sagt ingen Grund til at spare noget af det bevilgede Beløb, da der jo er bevilget en Sum til Bespisningen til næste Aar. Dette blev da ogsaa stærkt fremhævet paa det socialdemokratiske Møde forleden, hvor den her indebragte Resolution enstemmigt blev vedtaget. Hele denne Sag er nu af Lovgivningsmagten lagt i Kommunalbestyrelsens Haand, og naar selv det konservative Landsting har kunnet gaa med til at lovfæste dette Forhold, kan der næppe tvistes om, at Principet har vundet Anerkendelse. Taleren sluttede med at anbefale Byraadet at fremme denne Sag, saaledes at Børnebespisningen fortsattes saa længe, som Loven tillod dette. Altsaa indtil 1. April.

Jakob Jensen kunde ganske slutte sig dertil. Han var ellers ikke af dem, der gik med til at paabebyrde Kommunen større Byrder end aldeles nødvendig, men dette her var ogsaa en nødvendig Udgift. Han plejede ellers at følge Komitéen, men denne var aldeles ikke enig i dette Tilfælde, idet to af dens Medlemmer havde stemt for at fortsætte Bespisningen, men var blevet overstemt af de tre andre Medlemmer. Han vilde følge Mindretallet, hvis Standpunkt han fandt det mest tiltalende. Der er mange af de Børn, der nu blev bispist i Skolen, som sikkert ikke fik anden varm Mad end den, de fik der, idet Forældrene ganske simpelt ikke havde Raad til at give dem varm Mad, lige saa lidt som de havde Raad til at give dem varme og gode Klæder, som de burde have. Han henstillede, at Komitéen tog

Sagen under fornyet Overvejelse, eventuelt sammen med Borgmesteren. Blev man saa enig om at fortsætte med Bispisningen, hvad man formentlig nu nok blev, saa var Sagen jo ordnet med det samme. Og blev dette ikke Tilfældet, saa kunde Borgmestereren jo indkalde til et aabent Byraadmøde paa Lørdag, hvor vi saa tager Sagen op til Behandling. Det vilde ikke være saa rart, om det skulde blive nødvendigt, men det maa ikke komme til at gaa ud over Børnene.

Formanden vilde være villig til at optage en saadan Forhandling med Komitéen, men vilde saa ogsaa tilkalde Budgetudvalget til denne Forhandling. Det kan ske allerede i Morgen.

Mikael Johansen kunde ikke gaa med til en saadan Opfordring til Formanden. Taleren havde i Komitéen været med til at stemme for, at Bispisningen stoppede op nu. Flertallet mente, at der ikke i Aar var større Trang til Stede, end der ellers var, og nu havde Bispisningen været de 10 Uger, som tidligere havde været Grænsen. Der var maaske nok lidt større Arbejdsløshed i Byggefagene i Aar end sædvanlig, men det var næppe de Folks Børn, som søgte Skolernes Bispisning. Fattigvæsenet mente ikke, at Nøden var større i Aar, end den var hver Vinter. Rejsningen af denne Sag kom jo heller ikke fra Børnenes Forældre, men nærmere fra "Demokraten"s Redaktører, som skulde bruge den til Agitation. (Jakob Jensen: Skam Dem) ! Det er næppe helt af Vejen at spare noget op i Aar til næste Vinter. For saa fremt Krigen blev ved til den Tid, og vi muligvis selv kunde komme med, saa vil der blive Nød og Trang, saa det forslaar noget, og saa er det godt at have saa meget som muligt at staa imod med. Vel giver Loven Ret til at forsætte Bispisningen indtil 1. April, men den paabyder det da ikke. Der vil ikke se godt ud at begynde at overskride det nylig vedtagne store Budget med de mange humane Bevillinger lige nu. Forøvrigt saa han og de andre Komitémedlemmer sikkert gerne, om Byraadet vilde sætte andre Mænd ind i denne Komité.

Jakob Jensen: Hvis der ikke blev givet mere til de Fattige eller til de Sultne og Trængende, end de selv møder frem og stiller Krav om, saa vilde der ikke blive givet noget i det hele taget. De møder nemlig slet ikke frem med deres Krav. Saaledes er det nu her i Livet. Gudskelov !

Simonsen kunde ikke undlade at tage Ordet til de fremkomne Bemærkninger om Kravets Fremkomst. Dette er aldeles ikke stillet af "Demokraten" for at faa et Agitationsemne. Nej, det var netop Forældrene til de Børn, der blev bispist, som var kommet til "Demokraten" med Henstilling om, at Bispisningen kunde blive fortsat en Tid endnu. Og derefter var der i

"Demokraten" kommet en ganske kort Henstilling til Komitéen om at fortsætte til 1. April. Deri havde Bladets Redaktion ogsaa vidst sig i Overensstemmelse med nogle Medlemmer i Komitéen, og der var blevet holdt et Møde om Sagen, men her havde Flertallet vedtaget at standse nu paa Lørdag.

Naar Komitéen havde vedtaget at blive ved, saa knude der jo aldrig blive Tale om nogen Agitation for "Demokraten", men Komitéen vilde have høstet Tak fra alle Sider. Der skulde ikke fra vor Side være blevet vist den mindste Hoveren. Først da Komitéens Flertal nægtede at efterkomme Henstillingen, blev det omtalte offentlige Møde holdt efter Indvarsling af Socialdemokratisk Forbunds Bestyrelse for at se Stemningen i Befolkningen for denne Sag. Byraadet og Komitéen var indbudt til Mødet, og et Par Medlemmer af Komitéen havde ogsaa givet Møde. Resultatet af Mødet var den her indbragte Resolution, men der var ikke nogen som helst Agitation. Sagen er som sagt ogsaa meget overkommelig for Kommunekassen, som allerhøjest kan komme til at rykke ud med 1500 Kr. dertil. Dette Beløb skal naturligvis tages paa Efterbevilling og kommer aldeles ikke til at berøre Budgettet for næste Aar. Bliver Situationen til den kommende Vinter saa slem, som Mikael Johansen frygter, saa vil de 1500 Kr. hverken forslaa helt eller halvt, selv om de nu spares. Forøvrigt vil der jo vel ogsaa paa Budgettet blive nogle større Indtægt, end man hidtil har regnet med. Saaledes vil Slagtehuset sikkert komme til at give betydelig større Indtægt paa Grund af de meget store Slagtninger, som nu finder Sted, ogsaa netop paa Grund af Krigen.

Møller kunde ikke stemme for Forslaget om at give Formanden Mandat til at forhandle med Komitéen med denne Bestemmelse, at der skulde indkaldes til et offentligt Byraadmøde, saafremt der ikke opnaaes det Resultat, at BESPISNINGEN blev fortsat. Med en saadan Bestemmelse var Borgmesteren jo i Virkeligheden bundet. Han mente, at man lige saa vel i Aar som tidligere kunde lade Komitéen selv bestemme, hvornaar BESPISNINGEN skulde ophøre. Muligvis var der nogen større Arbejdsløshed i Byggefagene i dette Foraar, end der plejede, skønt det vist ikke var megen. Men til Gengæld var der i mange andre Fag meget mere at bestille, end der ellers plejede. Er man ikke tilfreds med Komitéen, kan man jo sætte andre derind, hvis man kan formaa nogen dertil. Men det er næppe nogen eftertragtellesværdig Post.

Mousten troede ikke, at der vilde blive Tale om en Overskridelse paa 1500 Kr., selv om man blev ved med BESPISNINGEN til 1. April. Der var jo Penge nok i Kassen for en Uge

endnu, og der vil da kun være 3 Dage mere til 1. April, saa der vil ikke blive Tale om mere end 300 Kr. ud over det tilstedeværende Beløb. Kan vi ikke her fra Byraadet anmode Komitéen om at fortsætte i de 9 Dage endnu, idet vi samtidig tilsiger den det overskridende Beløb.

N. Joh. Laursen havde forstaaet Formanden saaledes, at han vilde sammenkalde Budgetudvalget til en Konference med Komitéen. Naar dette skete, opnaaedes der vel nok Enighed, da det dog kun var et lille Beløb, der kunde komme i Betragtning. Hovedsagen var dog Børnene.

Formanden syntes ikke, at Sagen var saa oplyst, som den kunde være, og det var derfor han havde foreslaaet en saadan Sammenkomst mellem Budgetudvalg og Komité Var der ikke Penge nok allerede, naar det privat indsamlede blev lagt til det kommunale Tilskud?

Simonsen: Saa er der nok for endnu en Uge. Men om der er nok til længere Tid, kan ikke siges, da der endnu er nogle ubetalte Regninger, hvis Beløb ikke kendes nøjagtigt. Naar Taleren havde nævnt 1500 Kr., var det for at være paa den rigtige Side ved at anføre det højst mulige Beløb, men efter hvad Mousten nu havde oplyst, vilde 2-300 Kr. vist slaa til. Saa meget desto større Grund var der til at fortsætte, og han vilde ikke fastholde Kravet om et aabent Byraadsmøde, med mindre Komitéens Flertal absolut vilde gøre Sagen til et Magtspørgsmaal.

Mousten betonedede, at der maatte tages en Beslutning snarest, da Halvdelen af Børnene sluttede af med Bispisingen Lørdag med Sødsuppe og Æbleskiver, saafremt der ikke skulde fortsættes. Og Ledelsen maatte da have et Par Dages Varsel, saafremt der skulde fortsættes.

Formanden foreslog at henstille til Komitéen at bruge de Penge, der var i Kassen, og skulde det være for lidt, vilde Byraadet sikkert bevilge Resten.

Mikael Johansen: Byraadet kan ikke disponere over Komitéens Pengemidler.

Formanden: Jo over den Del deraf, Byraadet har bevilget.

Mikael Johansen: Den er brugt. Det er de privat indsamlede Penge, som er tilbage.

Formanden: Ja, det kan jo altid siges.

Det vedtoges at holde Fællesmøde Fredag med Budgetudvalget og Komitéen for at søge opnaaet et Resultat, idet Formanden skulde referere den stedfundne Debat derom.

13. Ligeledes uden for Dagsordenen stillede

Jakob Jensen en Forespørgsel til Brolægningsvæsenet, om der ikke snart kunde blive taget fat paa Brolægningen af Jægergaardsvejs Forlængelse ned til den ny Havn. Den gamle Havn var i den Grad opfyldt med Skibe, at disse ofte maatte vente i flere Dage, inden de kunde komme til Bolværk. Dette vilde i nogen Grad kunne afhjælpes, naar der blev Køreadgang til en Del af den ny Havn, hvor der da vilde blive Plads til et Par Skibe, saa de kunde losse.

Samuelsen lovede at lade Forespørgselen gaa videre til Stadsingeniøren med Henstilling om, at der snarest muligt blev taget fat paa denne Brolægning.

Niels Jensen meddelte, at der allerede var begyndt paa dette Arbejde, men der blev sagt, at det vilde tage mindst en Maaned at faa det færdigt. Det var meget beklageligt, da der var stor Trang til Pladsen ude paa Havneterrænet. Alle Kornimportørerne havde nemlig nu deres Pakhuse aldeles overfyldte med Korn og Foderstoffer, og de vilde meget gerne have Tilladelse til at rejse nogle Skure ude paa det ny Havneterræn, for der at anbringe de Foderstoffer, som nu kommer hertil, og som de ikke kan skaffe Lagerrum til. Men for at de kan komme til at losse der ude, maa Gaden være i Orden, og det var derfor særdeles ønskeligt, om dette kunde ske snarest muligt.

Samuelsen lovede atter, at Sagen skulde blive forebragt Stadsingeniøren.